

Hakkın hatırı âlîdir

Mersin'den Yaşar Kılınç: “Hakkın hatırı âlidir; hiçbir hatıra feda edilmez” sözünü açıklar mısınız? Bu ne demektir? Uygulaması nasıldır?”

Hak, Cenâb-ı Allah'ın esmâsındandır. Allah Teâlâ'nın zatı hak, varlığı hak, birliği hak, isimleri ve sıfatları hak, vahyi, kelâmı, kitabı halis hak ve hakikattir. Cenâb-ı Hak hakkı emreder, hakkı ister, haktan razı olur, haksızlığı yasaklar.

Cenâb-ı Hak şöyle buyurur: “İşte Hak olan Rabb'iniz Allah budur! Hakk'ın dışında ancak dalâlet vardır! O halde (dalâlete) nasıl döndürülüyorsunuz?”¹

Hakkın hatırı yüksektir. Çünkü hak Allah'tandır. Hak olmayanın ise hiç kıymet-i harbiyesi yoktur. Ne Allah nazarında, ne kul nazarında! Ne mü'min nazarında, ne kâfir nazarında! Hak buz gibi doğruluktur, çelik gibi gerçekliktir, sarsılmayan dürüstlüktür.

İnsanlar ise çoğu zaman hakkı olduğu gibi değil; orasını burasını eğip bükerek, kendi yanlışlarına doğru yontarak, sulandırarak, içini batıl unsurlarla doldurarak kabul ederler. Eskiden insanlığın başı peygamberlerin getirdiği haberleri hak saymayıp, kendi batıl inançlarını hak kabul etmek ve bunda taassup göstermek gibi bir tehlike ile belâdaydı. Şimdilerde âhir zaman ümmeti hakka karşı batılda taassup göstermiyor ve eskiye nazaran daha dürüstçe hakkı kabul edebiliyor. Fakat günümüzde de nifak arttı, yalancılık arttı, münafıklık ayyuka çıktı, batıla hak süsü verme hainliği gelişti; böylece hakkın ölçüsü ve şirazesi kaçtı. Herkes elindekini hak kılıfıyla satıyor. Çünkü batıla açıktan talep yok. Batıl, işini hakkın gölgesinde ve hakkın üniformasıyla yürütüyor.

Tamah ve hırs yolunda dini rüşvet verip dünyayı kazanma hastalığının yegâne çaresinin nefsinin itham etmek ve daima karşısındaki meslektaşına taraftar olmak olduğunu beyan eden Bediüzzaman Hazretleri, bir münâzarada kendi sözüne taraftar olup, haklı çıktığına sevinmenin ve hasmının haksız ve yanlış olduğuna memnun olmanın insafsızlık olduğunu kaydediyor. Bediüzzaman bunun fayda değil, zarar getireceğini, çünkü böylece bilmediği bir şeyi de öğrenmeyeceğini, gurur ihtimali de bulunduğunu; hakkın hasmının elinden çıkması durumunda ise, bunun zararsız olduğunu, bilmediği bir meseleyi öğrenip faydalandığını, nefsin gururdan da kurtulduğunu ifade ediyor. Bediüzzaman'a göre insafli hakperest hakkın hatırı için

nefsin hatırını kırar ve hasmının elinde hakkı görse rıza ile kabul edip taraftar çıkar. Bu düsturu ehl-i din, ehl-i hakikat, ehl-i tarikat ve ehl-i ilim kendilerine rehber almaları gerekir. Çünkü ihlâs böyle kazanılacaktır, uhrevî vazifelerde böyle muvaffak olacaklardır. Ve rahmet-i İlâhiyenin yardımı böyle gelir.²

31 Mart'tan sonra sevk edildiği divan-ı harpte müdafaasına, "Hakkın hatırını kırmayacağım, hakikati söyleyeceğim. Zira Hakkın hatırı âlidir; hiçbir hatıra feda edilmez. Kimin hatırı kırılırsa kırılınsın, yalnız hak sağ olsun"³ diyerek başlayan ve hakkı ve hakikati şiddetli cümlelerle savunan Bediüzzaman Hazretleri, herkesin idam hükmünü giydiği bu mahkemeden berat alarak çıkıyor. İman hizmetinde kardeşlerine ve ders arkadaşlarına, "Üstâdınız lâyuhtî değil... Onu hatâsız zannetmek hatâdır" diyen ve "Hatamı gördüğünüz vakit serbestçe bana söylemeniz mesrur olacağım. Hatta başıma vursanız, Allah razı olsun diyeceğim" diyen Bediüzzaman Hazretleri, sözlerini, "Hakkın hatırını muhafaza için başka hatırlara bakılmaz" diye sürdürüyor. Bediüzzaman, hakkın hatırı söz konusu olunca, nefsi emmareyi değil, hakkı ve hakikati baş göz üstünde kabul edeceğini ifade ediyor.⁴

Bediüzzaman, hakikatin hiçbir zaman değişmeyeceğini, hakikatin hak olduğunu "el-Hakku ya'lu vela yu'la aleyh" (Hak daima üstündür. Hakka galip olunmaz) 5 hadisiyle ifade ediyor ve hakikat zannedilen hayalin ömrünün kısa olduğunu bildiriyor.⁶

Doğudaki aşiret reisleriyle görüşmesinde kendi sözünün de hüsn-ü zan ile kabul edilmesine karşı çıkan ve hak karşısında kendisi hakkında bile buz gibi sözler sarf eden Bediüzzaman, "Çok silik söz ticarete geziyor. Hattâ benim sözümü de, ben söylediğim için hüsn-ü zan edip tamamını kabul etmeyiniz. Belki ben de müfsidim. Veya bilmediğim halde ifsad ediyorum. Öyleyse, her söylenen sözün kalbe girmesine yol vermeyiniz. İşte, size söylediğim sözler hayalin elinde kalsın, mihenge vurunuz. Eğer altın çıktıysa kalpte saklayınız. Bakır çıktıysa, çok gıybeti üstüne ve bedduâyı arkasına takınız, bana reddediniz, gönderiniz" diyor. Bediüzzaman, "Neden hüsn-ü zannımıza sû-i zan edersin?" diye soranlara da, "Hakkı tanıyan, hakkın hatırını hiçbir hatıra feda etmez. Zira hakkın hatırı âlidir; hiçbir hatıra fedâ edilmemek gerektir. Fakat şu hüsn-ü zannınızı kabul etmem. Zira bir müfside, bir dессasa hüsn-ü zan edebilirsiniz. Delil ve âkıbete bakınız" 7 diye devam ediyor.

Bediüzzaman Hazretleri dinî cemaatlerin i'lây-ı kelimetullahı hedef-i maksat ettikçe hiçbir garaza vasıta olmayacaklarını, hakkın hatırı ile amel edeceklerini ve ancak bu anlayışla muvaffak olacaklarını bildiriyor.⁸

Hizmet ehli insanların birinci plânda vazifeleri dosta karşı da, düşmana karşı da

hakın hatırını gözetmektir. Eğer devreye kişisel hatırlar giriyor ve hak gölgede kalıyor ise, hak delilleriyle birlikte ama nezaket sınırları aşılmadan gösterilmeli, hak tarafında olduğumuz hatırlatılmalı ve hakka tarafgir olunmalıdır.

Dipnotlar:

- 1- Yûnus Sûresi, 10/32.
- 2- Lem'alar, s. 162.
- 3- Divan-ı Harb-i Örfi, s. 43.
- 4- Barla Lâhikası, s. 97 (Mektup: 131).
- 5- Keşfü'l-Hafa, 1:127, Hadis No: 362.
- 6- Divan-ı Harb-i Örfi, s. 51.
- 7- Münâzarât, s. 49.
- 8- Hutbe-i Şamiye, s. 104.